

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך מב, תשנ"א

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

עברית בתחפושת

עבר ברחובות השטים
וחשב נא מעט גם בזה:
העברית מדברת מעל לשלטים
וקול העברית - זכוכית וברזל!

העברית בפרסמת-חשמל ממריאה.
בכתובות אוטובוסים נפגשת.
היא הולכת בחוץ, חזקה ובריאה,
אינה יראה מגשם!

נאומים נאמו על הפלא הזה.
את אשר עוד אגיד כבר הגידו קדם.
כל אחד מהלך לפעמים והוזה:
ברבו, לשון הקדש!

(נ' אלתרמן, הלשון והשלט, תרצ"ו)

האם גם היום יש 'הידד' / ללשון-עבר, לשון-עז?
אם יישאך לבך / אל העיר העברית הגדולה, / עבור במרכז המלבב, / לא ברור אם הוא center, או 'סנטר', או 'לב', / וראה גורלה של שפה בכאב. / 'לב' הוא ברשומות, / אף סמטאותיו עבריות / אך אין בו חנויות / רק בוטיקים, שופ'ס, סטודיו'ס וגלריות. / ואיש אינו סומך אל ה'לב' הרוגש / רק דיסק סנטר, וספורט סנטר, גם סטימצקי בסנטר יש. / ולבך מר, לא תדע להחליט / אם זו ארץ דוברת עברית, או אנגרית [= אנגלית-עברית] או אנגלית.

לרגע תטעה לחשוב, / שזהו center לונדוני או ניו-יורקי. מעשה אוב. / מכל עבר אות אנגלית, / חרוטה בחשמל וזכוכית. / בוא התלבש אל תבוש, / מכף רגל ועד ראש, ב-PEOPLE, ב-BUNNY GIRL, אולי ב-ENERGY FASHION, / יש גם COCONUT, COMPANY, DOLLAR או PASSION; / אשר לרגליים, / ב-SOCK SHOP גרביים. / וכמו אצל דוברי האנגלית, / גם כאן לעתים מתייפייפים בצרפתית: / את ראשך תעשה למופת, ב-LA COQUETTE. / ואם שכחת לרגע שאתה עברי, / ברור כאן לגמרי מיהו יהודי, / את לבו יסעד (אחרת בל יחין), ב-THE KOSHER DELI (למהדרין).
אך עד מהרה על ירך תספוק, / קפיצת דרך לא הייתה לך פה. / אין אתה אנגלו-סאכסי, / או אינטר-גאלאקסי, / שפתך לא אנגלית, / אלא דו-לשונית. / לא, לא בנוסח STYLES סגנונות, / זה יוצא מן הכלל בין הכותרות. / הרבה יותר פשוט וקל: / אנגלית בתעתיק עברי, וחסל.
מציק לך הרעב, / 'סנטר' מלא על גדותיו: / פיקאדילי, דומינו, או סינימה / (אוכל סיני, אלא מה). / מלינקי פיצה או פיצה האט (תקבל גם

קְטִיקָר למכונית: / 'סע להאט', תודעה אזרחית). / ולקינוח פֶּראלִין, קוקי מֶן או לונדון קונדיטוריה / (התאמין? על יד אלה יש גם ממתקיה).

כסות תחפש להשלמת הגזרה, / 'סנטר' דואג לכלל וגם לצורה. / קורא אליך חגיגית, / בשמות יבוא או תוצרת מקומית. / יש לך ראש אינדיאני, אולי? / היכנס לקרייזי ריצ'רד, ודי. / בעל טמפרמנט אתה, / לך אצל גוגו דווקא. / אם אתה ג'יגולו של ליידי בגיר, / אולי תהיה לורד קיטש או וֶאן דאיק, ליום אחד בעיר. / אך אם תאמין שאתה דוריאן גריי, / שים פעמך למלאנז לקסטרו, או לסאן פרנסיסקו גיי. / ומה צופנים לנו העתים? / "ראגאצ'ו - בקרוב תיפתח כאן חנות לבגדי גברים". / לסיום המערכה, / נסיך שלי או נסיכה, / נעליים בקמפוס או בסינדרלה, / ודברי עור בקרוקודיל, אוֹ-לֶה-לֶה. / יש גם בודי שופ לפיתוח הגוף, באופן כללי, / ופיגמנט לטיפוח היופי, אֶ-לֶה-לִי. / (איך נשמע, בצל החן הזר המרטיט, / תמרוקיה ברוריה, זיכרון עבר או תקווה לעתיד?)

כלים מרחיבים דעתו של אדם? / אל תגיד להד"ם. / פאטיו רהיטים, / דְּנִיש פֶּלוס או קלאס, עיצוב-פנים. / אַפֶּלֵיט מנורות, / קָלִיק מֶסְגוֹר תמונות. / זום פוסטרים, / טֶלְשׁוֹפּ טלפונים. / מאווררים בֶּן גֶּלְרִי, לא פחות ולא יותר, / ובֶּנִי טֵיִים שעונים חדישים, שלא תאחר. / ומחשבים לאיש חושב, / סֶטָאר, או באג, כמו שאתה אוהב.

הילדים, מקטנם ועד גדולם, / גם הם מלמדים כאן לשונם. / שעשועי לונה פארק לקטנים, / גאלאקסי לגדולים. / הרכים בשנים / בבייבי שופ מתלבשים, / ואלה שצמחו בזו האווירה, בן ובת, / יקנו בגדיהם בג'וניור אריסטוקראט.

אין ספק, 'סנטר' שולט בכיפה, / סונט בד בצליל ובמלה, / האות העברית לא נכנעה ללטינית, / אך הייתה כלי-שֶׁרֶת לשפה ה־חִיטִית. וה'לב' יוצא למלה עברית לרפואה, / ונחמץ - מחפש ומחפש, ומה? / יש כותבים בגומא או באות ועוד, / כל הכבוד. / יש מוכרים שי ב'יופי' של מתנות או בשנהבית, / עדי בראש טוב ובגד בחתיכות, / לפחות עגה מקומית. / יש נלחמים על האפשרות לקנות משקפיים, / לא רק באופטיקה, אלא גם במראית עין. / אך אלה טיפה בים של לעזים, / ידם רמה ב'לב' וברחובות הסובבים.

אוהבי הלשון תנו דעתכם לשלט / למדו הלשון לצורכי יום ויום, אות לאות / העברית בספרים למשמרת נכתבת / אך העם לומד את שפתו בחוצות.

ציפי טלשיר